

MUTRIKUKO HERRI-ALDIZKARIA
51. zenb. 2006ko maiatza

KALAPUTX

LEXURI GALLASTEGI

IRANTZU GALLASTEGI

ORKATZ GALLASTEGI

PAULE

rekin hizketan

euskal presoen ametako bat

**ERROTONDA
BERRIA
EGITEKO
LANAK
HASITA**

MARISA MARTINEZ
oihal atzeko protagonista

IÑIGO AGIRRE
korrikalariarekin
elkarriketa

Kalaputxi hilabetekarixa

Argitaratzailea:

Karenka komunikazio elkarte
20830 MUTRIKU

Telefonoa: 943 60 34 68

e-maila: kalaputxi@topagunea.com

Laguntzailea: Mutrikuko udala

Tirada: 2.000 ale

Lege Gordailua: SS-787/01

ISSN: 1579-4792

Inprimategia: GERTU. Oñati.

Banaketa: Mutrikuko Institutuko
azken mailako ikasleak

Mutrikuko
udala

Gipuzkoako
Foru Aldundia

Eusko
Jaurlaritz

Aldizkari honek erakunde hauen
dirulaguntza jasotzen du euskara
bultzatzearren

*Kalaputxik ez du bere gain hartzen
aldizkarian adierazitako esanen eta
iritzien erantzunkizunik.*

**Eskerrak ematen dizkizue aldizkari
hau kaleratzea posible egin duzuen
guztioi**

a u r k i b i d i a

Infomazioa	4
Zeuk esan	5
Puri-purixan	6-7
Bi hitzetan	8-9-10
Gizartia	11
Kultura	12-13
Karenka	14-15
Historixa	16-17
Hezkuntza	18-19
e, gazte!	20-21
Teknologia berriak	22-23
Zorion agurrak	24
Argazki zaharrak	25
Agenda	26

IRITZIA

Aspalditik dudak kezka batekin eman dit hitz bidea lerro hauek osatzeko; alegia, herri mailan somatzen dudak "arriku eza". Ez naiz hasiko ohiko topiko ezkorrek aipatuz, horiek baino baloreak gehiago eta hobeagoak direla konbentzitutakoa bainaiz, baina hona hemen horietariko batzuk: Akzesibilitate alorrean ez dut ulertzen nola ez den ahalegin gehiago egin Beheko plaza eta Moila kalea igogailu bakarrarekin lotu ahal izateko, igogailu bakarra Tranpa kalean eta Azoka plazan irteerak izan litzakeena, kotxea moilan utzi eta herri erdian berehala utziko zintuzkeena, nolabait herriko bi plano horiek bilduko litzakeena. Kezka berbera dut Txanbolineko biribilguneaz, alegia ezin zitekeen lotu Parkea eta Joxe Maria Alzibar kaleko eskuineko espaloia lur azpiko pasabide batekin? Pasabide luzeagoa aldapa saihesteko, biribilguneako erdialdean argia zein arnasa hartzekoarekin, biharko egunean Gure Baratz eta Etxeberria arteko lur zolutik altxa daitekeen beste igogailura erabateko babesaz iristeko. Herriak dituen beste bi planoak lotuak geratuko lirateke era horretan. Baina ez zaizkit kezka hor amaitzen, Babes Moilako obrak aurrera doazelarik, ez al gara kapaz izango Burumendiko itsas lerroa babesteko urratsak ematen hasteko, edota gutxienik eztabaidatu ahal genezake betidaniko piszina mantenu ezik herrirako aktibo bat izango litzatekeen ur jausiz ornitutako piszina estali bat osatzea. Argindar hodiak bide berriak pasa behar direnez gero, bat edo bi gehiago sartzea litzateke. Baina hodiak aipatu ditudanez, Mijoa bailaran ezarri behar diren hodiekin batera, zein industriaguneko kontserberen urak itsaso zabalera eraman behar direnez, beste bi hodi jarriaz Mutrikuk hain beharrezkoa duen akuakultura planta industrial Mijoa koka zitekeen, Saturrarango haitzaren atze aldeko ur hoberenekin gainera, baina horretarako, ezer baino lehen, hain sartua dugun "arriku eza" gaingitu beharko genuke guztiok, jarrera ezkorra dutenak barne.

Alberto Gorritiberea

INTERESEKO TELEFONOAK

OSASUNA

Anbulategia (Osakidetza).....	943 60 43 00
DYA Mutriku.....	943 60 33 17
DYA zentrala.....	943 46 46 22
Mendaroko ospitala.....	943 03 28 00
Odol emaleen taldea.....	943 60 39 30
Javier Otxagabia botika.....	943 19 50 26
Lon Apraiz botika.....	943 60 32 50
Larrialdiak.....	943 461 111

ADMINISTRATIO BULEGOAK

Udaltzaingua.....	943 60 70 48
.....	679 16 25 00
Udaletxea.....	943 60 32 44
Turismo bulegoa.....	943 60 33 78
Posta zerbitzua.....	943 60 30 44
Bake epaitegia.....	943 60 32 44
Epaitegia.....	943 60 70 49

IKASKUNTZA-IRAKASKUNTZA

Goizeko Izarra ikastola.....	943 60 36 75
San Miguel ikastetxea.....	943 60 31 95
Mutrikuko Institutua.....	943 60 36 27
Udal euskaltegia.....	943 60 30 94
Musika eskola.....	943 60 37 80
Haur eskola publikoa.....	943 60 41 19

GIZARTE ONGIZATEA

Gizarte Ongizate zerbitzua.....	943 19 50 81
Anai Arte jubilatuen egoitza.....	943 60 34 10
Mikel Deuna zaharren egoitza.....	943 60 38 71
Anaiarte jubilatuen egoitza.....	943 60 30 83

ZEBITZUAK

Pesa.....	902 10 12 10
Eusko Trenbideak.....	902 54 32 10
Loiuko aireportua.....	905 50 50 05
Hondarribiako aireportua.....	943 19 23 47

BESTE BATZUK

Liburutegia.....	943 60 41 82
Kiroldegia.....	943 60 31 75
Frontoia.....	943 60 45 44
Gasolindegia.....	943 60 32 10
Miruaiz Frontoia.....	943 60 46 79

Autobusak

MUTRIKU – DONOSTIA – MUTRIKU

Mutrikutik	Astegunak	7:00 / 10:00 / 13:30 / 19:30
	Zapatuak	10:00 / 16:30
	Jai egunak	10:00 / 19:30
Donostiatik	Astegunak	8:00 / 11:30 / 14:30 / 20:30
	Zapatuak	11:30 / 19:30
	Jai egunak	11:30 / 20:30

MUTRIKU – BILBO – MUTRIKU

AUKERAK:

1. BIZKAIBUSen autobusa hartu Ondarroan:
1- 6:10ean hasi eta 20:10 arte orduro.
2- 6:40ean hasi eta 19:40 arte orduro.
2. PESAre autobusa hartu Eibarren, haraino Euskotrenen

ONDARRUA - MALLABIA - ONDARRUA

Ikus Kalaputxi 13. alea

Trenak

Tren guztiak, adierazitako lehenengo ordutik aurrera, **ORDURO**

DEBA – DONOSTIA – DEBA

Debatik	6:44-7:44-...-21:44
Donostiatik	5:47-6:47-...-20:47
Jai egunetan	8:44etan hasiko dira

DEBA – BILBO – DEBA

Debatik	6:43 -7:43 -...-20:43
Bilbotik	6:00 -7:00 -...-20:00
Jai egunetan	8:43etan hasiko dira

DEBA – EIBAR – DEBA

Debatik	6:43 / 7:43 / ... / 21:43	Jai egunetan, 8:43etan hasiko da
Eibartik	6:13 / 7:13 / ... / 21:13	Jai egunetan, 8:13etan hasiko da

Zaintzako Botikak (Mutriku – Deba)

MAIATZA

19tik 21era	Javier Otxagabia
22tik 25era	A. Zalduegi
26tik 28ra	M. C. Riveiro (zapatu goizean, Lon Apraiz)
29tik 31ra	Javier Otxagabia

EKAINA

1ean	Javier Otxagabia
2tik 4ra	Lon Apraiz
5etik 8ra	M. C. Riveiro
9tik 11ra	A. Zalduegi (zapatu goizean, J. Otxagabia)
12tik 15era	Lon Apraiz
16tik 18ra	Javier Otxagabia
19tik 22ra	A. Zalduegi
23tik 25era	M. C. Riveiro (zapatu goizean, Lon Apraiz)
26tik 29ra	Javier Otxagabia
30ean	Lon Apraiz

OTXAGABIA: 689 58 57 59 - APRAIK: 630 05 50 97
ZALDUEGI: 669 26 22 01 - RIVEIRO: 667 33 88 90

Gogoratu gutun guztiek agertu behar dutela nork idatzita datozen, nahiz eta ezizenez, inizialez edo bestela sinatuta argitaratu. Ez da argitaratuko norena den agertzen ez duen gutunik.

Utzi esateko duzuna Barrenkalea, 12 - beheko buzoian edo kalaputxi@topagunea.com helbidean.

MUTRIKUTIK BETIKOAZ

"Betiko" arazoaren ildotik... Mutrikun portu berria eraikitzen hasi dira...

Gure lagun batek esaten duen moduan, Mutrikun Itsasorako Gizarte Institutoaren aurkako atentatu "txikiaren" gainean horrenbeste hitz eta kondena ondoren, noizko Mutrikuko portuan egunero gertatzen ari den atentatu "handiaren" kondena? Gutariko askorentzat hau ere ekintza bortitza eta larria da, bai pertsonentzat bai ingurumenarentzat. Orain Jaurilaritzak Ordunteko parke eolikoaren proiektua atzera bota du, azterketaren arabera "ezin da onartu haize errotek hegaztietan eta paisaia izango luketen eragin arriskutsua". Mutrikun zergatik ez dago udaberriarekin batera tregua desarrollista bat eta proiektua herritarro galdetzeko aukera? Ezker Abertzaleak kartel hauek zabaldu ditu egunotan: "Babes dikea mutrikuarron eskubidea" eta "Portu berria mutrikuarrok hartu beharreko erabakia"...

"Betiko" izaera hori Hondarribi eta Irungo alardeen inguruan ere laster entzungo dugu, betiko ohiturak-betiko alardean (herrian?). Horrela, batzuk hango arazoan "kanpotarrek" ezin dutela iritzirik eman diote, ez baitute "bertakoa ondo ezagutzen". Mutrikun ere, herri galdeketa aldarrikatuz 1000 sinadura aurkeztu zirenean, sinadura batzuk ezin zirela kontuan hartu esan zuten, "kanpotarrenak" ziren eta.

Testuinguru honetan, "betikoa" esatera nator: Betikoek Mutrikun inposizio latza aurrera daramatela, baina oraingotan ezkerreko jendearen babes eta bultzadarekin -niretzat harrigarria-.

Idoia Arrillaga Agirre

JOLASTEKO TOKIA APURTUTA

Herrian parke gutxi ala asko dagoen, daudenekin nahikoa den ala gehiago behar diren ez dut nik esango. Badakit parke txiki bat jartzeak zenbat balio duen eta gauzak ondo pentsatuta egin behar direla uste dut. Parkeak berritu, handitu edota sortu beharra duenak ederra edukiko du buruko mina guztion gustua asetzeko. Izan ere, denok nahi dugu parkea edo jolastokia etxe ondoan izatea...

Hala ere, iruditzen zait dauzkagunak ondo zaindu behar ditugula, ahalik eta ondoen. Eta uste dut ez ditugula dauzkagun parkeak eta jolastokiak behar bezala zaintzen. Ez ditugu zaintzen inork ere ez.

Lehengo egunean Atxukale atzera joan ginen semea, haren lagun bat eta hirurok. Han, Samikollara igotzeko eskailerak hasten diren plazatxoan, bi jolas mahai daude, xakea eta oka jokoekin. Mahai bakoitzaren inguruan lau aulki ere bai. Eta mahaien gainean, argia.

Kontua da inguru horretan burutu diren azken obretan, dunperrak aurrera eta atzera ibilita pentsatzen dut, mahaie-tako aulkiak zeharo ez baina apurtu egin direla. Lehen zegoen argia ere orain ez dago, bertako lurra eta barandak...

Penagarria iruditzen zait jolasteko ditugun tokiak gehiago aintzat ez hartzea. Hor jende gutxi ibiltzen dela esan zidan norbaitek, baina uste dut inguruak galtzen ikusteak kezkatu behar gaituela eta ez hor ibiltzen den jende kopuruak.

Atxukale atzeko plazatxo horretan apurtu direnak ondo jartzeko neurririk hartzen ez bada, biharko egunean beste obra batzuk egiten dituztenean eta beste gauza batzuk apurtzen direnean ere neurririk hartzen ez bada, azkenean ohitura eta lege bihurtuko da zigorrik gabe apurtzearena.

Semeak galdetu zidanean ea noiz konpondu behar ziren hango aulkiak, erantzun nion laster konponduko zituztela apurtu zituztenek. Ikusiko dugu nork eta noiz konpontzen dituen.

Andiko

OLIXUA LURRIAN

Periodikuetan letu noan eleiz atzeko etxiai eman zixuela habitabilidadia. Ez noan entenditxu. Jendia bizi zan dauaneko, ez? Ia, ba! Mutrikuko gauzak, Ora Pro Nobis.

Baiña horri ez diot heldu nahi. Etxe horren ingurua hain ederra geratu darian eta bertan horrenbeste jende ibiltzen darian, baten bat konturatu da dauaneko lagata dauala inguru hori? Konturatu zeate horko arbola txikixak zela dozen? Batzuei pikasunak ere erten dixue!

Eta merkadillua horra eramatia ondo iruditxu zaten. Leku zabala, kotxerik gabekua... Baiña merkadillua dauan bakoi-tzian, tak, olixo mantxa berrixa lurrian. Egurrezko bankuak ere ipini zituen... Dauaneko bat apurtuta eta tornilluak solte... Hori dana, oraindik jenderik jun ez dala bizitzea!

B. A.

Mila

- Fruita eta barazkiak
- Elikagai ekologikoak
- Janari izoztuak
- Bertako produktuak

Fruitategia

Erdiko kale, 19
Tfnoa: 943 60 33 23

OKILA

SUKALDEKO ALTZARIAK
EBANIZTERIA

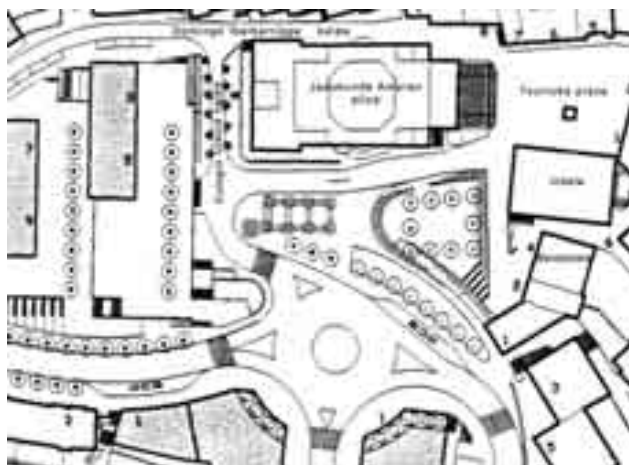
OKILA ARQUITECTA S.L.

Txirritxa - Mutriku
Tel. 943 60 40 18 - Faxa: 943 60 31 03

HOR DA ERROTONDA... eta gehiago

Mutrikuarrok bizitza guztian ezagutu dugu Txanbolingo errebueltia, gaurko gazteek zein zaharrek. Ziurrenik, galipotaren garaia aurretik gurdi eta zaldi bidea zenean, nekez pentsatuko zuten bidea estu gelditu eta egungo kamioitzarrek eta bi pisuko autobusek horrenbeste lan izango zutenik bertatik igarotzeko. Txanbolingo errebuelta bezala, Bernabeneko errebuelta ere izan zen. Haren ordezkoko bidea ordura arte oinezkoek erabiltzen zuten Malako aldapan egin zutenean, bake ederra hartuko zuten kamioizaleek. Zenbat eta zenbat bira emango ote zion Ildefontsok bolanteari errebuelta hartan! Garaiak aurrera doaz eta Txanbolingo errebuelta ere zabaltzera doaz. Eta horrekin batera gauza gehiago ere bai inguru horretan.

Eleiz atzeko etxeak egiten hasi zirenean, itxura berria hartzen hasi zen herria alde horretan. Iazko abuztuan Txanbolingo etxea eraitsi zutenean ere, zabalgunek galanta sortu zen orain hasi diren lanetarako aukera zabalduz. Errotonda egiten hasi dira dagoeneko eta laster, Malenetarako, itxura berria hartuta egongo da goiko parada ingurua. Errotondarekin batera beste hiru jarduketa ere burutuko dira, aldi berean ez bada oso jarraian: Errotondaren inguruko espaloiak, herrira sartzeko bide berria eta parkea eta plaza txikia bat egitea.

ERROTONDA

Gipuzkoako Foru Aldundiko Bide Azpiegituretarako Departamentuaren ardurapean burutuko da 600.000 euroko aurrekontua duen obra eta lau hilabeteko epea izango du amaitzeko, gauzak ondo joanda, Malenetarako lanak amaituta egotea espero delarik.

Biribilgune honetan lau bidek egingo dute bat: Debatik datorrenak, Ondarroatik datorrenak, Entzustik datorrenak eta herrirako sarrerak. Burutuko den obrarekin herrian oso korapilatsua gertatu den guneari soluzioa eman nahi zaio, bai ibilgailuak bai oinezkoak kontuan hartuta. Izan ere, ibilgailuentzako soluzioa nahiko garbi imagina badaiteke ere, oinezkoentzako soluzioa lur azpiko pasabide bat eraikita ematea pentsatu da, Udalak Aldundiari egindako eskaria aintzat hartu ondoren.

Oinezkoentzako pasabide hori Txanbolin egon zen orubean hasiko da eta gaur egungo parkean izango du irteera. Bertara iristeko, ezin bestela izan, eskailerak zein arrapala izango ditu eta, gainera, Txan-

“Herririko sarrera nagusia itxura berrituta egongo da datorren urterako.”

Honen antzeko itxura hartuko du inguruak

bolingo aldean igogailu bat ere aurreikusten da, hasiera-hasieratik martxan izango ez bada ere.

Errotondaren erdian zer ikusiko dugun ez dugu jakiterik lortu baina pentsatzekoa da gauza ederren bat egingo dutela, errotonda herriko sarreran bertan dagoela kontuan hartuta. Ez litzateke aukera txarra izango artelan ederren bat bertan jartzeko lehiaketa antolatzea.

ESPALOIAK

Errotondaren inguruan ere lanak burutuko dira eta horietako batzuk espaloiak izango dira. Txanbolingo aldekoak, Entzusera joateko bidearen alde bietan, bertan egingo den etxebizitza promozioarekin batera joango dira eta etxegileek beraiek egingo dituzte. Etxebizitzak amaitu arte ez ditugu behin betiko espaloiak ikusiko, baina oinezkoentzako pasabidea egongo da prestatuta obrek irauten duten bitartean.

Biharko egunean, etxebizitza horiek amaitutakoan, eginda geratuko diren espaloiek jarraipena izango dute Entzus aldera, bidean gora joanda ezker aldean, eta kanpofubolerantz goazela errepidearen eskuinaldean. Hortaz, aurrerantzean egiten diren aktuzio berriek espaloiei luzapena emango diete eta egunen batean goiko paradatik Entzuseraino eta Txanbolindik kanpofubolera espaloitik joan ahal izango da errepidearen alde bietatik.

Bestalde, herritarrentzako zerbitzuak ere aurreikusten dira errepide eta errotondaren alde bietako espaloietan: lur azpiko kontenedoreak, udalaren aspaldiko politikari jarraituta, eta autobus-geltokiak, Debatik datozenentzat orain arteko errebueltaren parean eta Ondarroatik datozenentzat orain arte egon den tokian.

HERRIRAKO SARRERA

Arau Subsidiarioetan inguru honen guztiaren antolaketa berria aurreikusi zenean, herrirako sarrera berri

bat ere aurreikusi zen. Unea heldu da eta errotondarekin batera burutuko dira lan hauek ere.

Errepidetik herrira zuzenean sartzen den oraingo bidea galduta, errotonda berritik Fondaberri aparkalekuko sarrera pareraino iritsiko da bide berria eta hor errebuelta bat hartuko da eleizaren paretik plazaraino ailegatzeko. Trazatu berri honek zenbait aldaketa sortuko ditu gero-rako; adibidez, taxi geltokia Fondaberri aparkalekuaren aurrez aurre egongo da eta kioskoa ere taxi geltokiaren ondora eramango da.

Sarrera berriaren lanak errotonda berria egingo duen enpresa berari eman zaizkio eta, horregatik, koordinazio arazorik ez gertatzea espero da lanak aurreikusitako epean amaitzeko. Lehen esan bezala, udalak adierazi digunez, Malenatarako inguru hori guztia erabilgarri egotea dago pentsatuta.

Honez gero, batek baino gehiagok galdetuko zion bere buruari obra garaian nondik sartu-irtengo den plazara. Arazoa ez da nolanahikoa izango baina, gaur-gaurkoz, plan zehatzik ez dago aurreikusita. Edonola

Plazako aldapa obratan dagoela, lbaibarriagatik ibiliko dira ibilgailuak

ere, argi dago gaur egungo sarrera obratan dagoen bitartean lbaibarriaga kaletik egin beharko dela sartu-irtena, bertan aparkatuta egoten diren ibilgailuak kenduta, jakina.

PARKEA ETA PLAZA TXIKI

Errotondaren eta plazarako sarrera berriaren artean sortutako espazioak eremu zabal bat lagatzen du aisialdiko erabilerarako: Parkea, Plaza txiki eta bien arteko espazioa, gaur bideak hartzen duena.

Hiru espazio horiek batu egingo dira eta herriarentzako zabalgune berria osatuko dute, Debegesak prestatutako proiektuaren arabera. Maiatzean zehar (oraindik eguna ez dugu jakin) hasierako onarpena argitaratu ondoren, proiektua hamabost egunez jenduraren jarriko da nahi duten herritar guztiek egin nahi dituzten ekarpenak egin ditzaten.

BEZ eta guzti 750.000 euro inguruko aurrekontua izango duen proiektu honi uda ondoren emango zaio hasiera, proiektuari behin betiko onarpena ematen zaionean eta lanak burutuko dituen enpresa aukeratzenean.

Asmoak beti asmo, baina oraingoan eta gure herrian hasi dira horiek betetzen. Aurrerantzean, ikuskizun dago epeak betetzen diren ala nahi baino gehiago luzatzen diren. Urrutira joan gabe, epe guztiak txikitu dituen adibidea badago. Ez dadila halakorik gertatu. Eta irailean ikusiko da, Kalbaixuak datozenean, goiti-beherak Goiko plazaraino hel daitezkeen.

Errepidearen azpitik pasabidea izango da oinezkoentzat

ARNOKO II. MENDI LASTERKETA eta MENDI MARTXA

Burumendi Mendi Elkartearen eskutik iaz sortu eta hain arrakastatsua izan zen ekimenari jarraipena emanaz, aurten bigarren edizioa antolatzeari ekin diote.

Bai lasterketak bai martxak ibilbide bera izango dute, 24 kilometroko luzera duela. Martxa goizeko

zortzietan hasiko da eta lasterketa goizeko hamarretan.

Ibilbidea Txurruka plazatik abiatuko da eta jarraiko ibilbidea egin behar izango da: San Juan-Kalbaixo-Apain-Arnoko gurutzea-Amei-Kostolamendi-Berrosasi-Santakutz-Pikupe-Galdona-Santa Elena-Samikoila-Txurruka plaza.

Ibilbidean zehar jateko eta edateko bost horniketa puntu izateaz aparte, derrigorrezko bi kontrol puntu pasatu beharko dira.

Lasterketari kopurua mugatua da, 150 partaide onartuta. Izenak emateko epea ekainaren 7an bukatuko da.

Informazio gehiago nahi duenak web orrialde honetan aurki dezake:

<http://www.burumendi.com>.

HIRA TALDEAREN DISKA BERRIA KALEAN ETA BIDEOKLIPIA BIARKOREN ESKUTIK

HIRA taldeak 2000. urtean lehenengo diska, *Nortasuna*, grabatu zuenetik, taldekideen artean aldaketa batzuk eman ondoren, 2003. urtean etorriko zen bigarren diska *Oztopoak gaindituz* izenekoa. Ibilbidean zehar partaideak aldatuz joan ziren eta 2005ean Jon Iturrino gitarrajole mutrikuarra gehitu zitzairen. Taldekideen egonkortasuna lortzearekin batera, beraien estiloa ere definituz joan da. Honela, hirugarren diska grabatzeari ekin zioten, "(SIC)" izenekoa. Honetaz aparte, diska berriko "Taupada Lausoaz" abestiarekin bideoklipa egin dute.

Apirilaren 27an egin zuten "(SIC)" diska berriaren eta bideokliparen aurkezpena Donostiako "BE-BOP" Areatan.

Bideoklipa, BIARKO Ikusentzunezko Ekoizpenetako Enekoitz Andonegi mutrikuarraren ardurapean egin da. HIRA taldeak, lehendik ere, beste bi bideo eginak zituen, "Aingura" eta "Metal Oihua", baina taldekideen iritziz, oraingoan BIARKOren azken lan honekin produkzio heldu eta landuago bat lortu da, eta jadanik Euskal telebistan "E-KLIPSEA" saioan ikusgai dago.

Honako hau, BIARKOk ekoizten duen hirugarren bideoklipa da: Lehenengoa UEK taldearena izan zen, 2003. urtean, eta bigarrena AXULAR DJ, 2004. urtean.

INSTITUTUKO GAZTEEN PASARELA

Mutrikuko Institutuko 4. mailako ikasleak ez daude geldirik egoteko. Zozketak egin eta abarrez gain pasarela gainera ere igo dira.

Ikusle ugari bildu zen frontoian aurtengo modaren berri jakiteko asmoz. Lotsak alde batera utzita, herriko zenbait dendatako moda eta orrazkerak taularatu zituzten hartarako musika egokia lagun zutela. Pasarelan barrena hogeita hamaika lagun oso modu profesionalean aritu ziren bertaratu zirenen txalo zaparradak jasoz.

Aurkezle lanetan Asier Juaristi eta Ainhoa Amadok bete zuten bere lana, eta hauek ere jendearen beroa jasotzeko aukera izan zuten.

Mutrikuko Heidi, Tinko, Maneiro, Gotzone, Oñez. eta Debako Mugan, Estilo eta Olano dendetako arropa erakustez gain, herriko Gotzone, Tximak, Adats, Apartak, Dotore, Josune-Maritxu eta Ondaruko Maite Elosua ileapaintzaileek eta beren orrazkera ikusgarriek ere izan zuten meritua.

Zorionak denei eta ondo pasa oporrak merezi duzue eta!

SAN ISIDRO JAIK OLATZEN

"Pasiatzera, guazten Mutriku aldera..." dio kanta zahar batek eta zein aukera hobeagoa San Isidrotan Olatz aldera joatea baino.

Ibilbide lasaia eginez inguruko ikuski-zun ederrenetakoak dastatzeko aukera ematen digu Olatz auzoak. Baserriak han hemenka eta San Isidro ermita erdi-erdian. 1780 urtean eraiki zen San Francisco Javierren omenez, baina deitura hau San Isidrogatik aldatu zen santu nafarraren ospakizunetan, abenduaren 3an, eguraldia ez zelako lagun izaten.

San Isidro eguna maiatzaren 15a izan arren, 21ean izango dute egun handia Olatz auzoko herritarrek.

Urteroko ohiturari jarraituz, meza izango da San Isidro ermitan. Ondoren, herri kirolak: harri jasotzaileak, aizkolariak...

Eguraldia lagun, bertara hurbiltzen den edonork giro ezin hobea aurkituko du. Hori ziur.

PLAZATIK GAZTETXERA 2006

Bete-betea dugu aurtengo Plazatik Gaztetxera txapelketa. Dagoeneko Ondarroako eta Debako kanporaketak jokatu, biharkoan, maiatzak 20, Soraluzen izango da hirugarrena. Hiru aurreaio horietan lehen postuan sailkatutako hiru bertsolariek eta puntuazio onena duten hurrengo hiru datorren zapatuan, maiatzak 27, jokatu dute txapelketaren final handia.

Aurreko urteetan finala gauean jokatu bada ere, aurtengoa berrikuntza dator eta arratsaldean izango da. Bazkaria egin ostean, arratsaldeko bostak aldean hasteko asmoa dago bertsotan. Tokia bai, tokia betikoa izango da: Mutrikuko Gaztetxea.

Txapela eta hiru bertso-saio irabazteko asmotan finalera iristen diren bertsolariek ondoko lanetan jardun beharko dute: Ofizioka hiruna bertso 8ko handian, ofizioka hiruna bertso 8ko txikian, hasierako puntua emanda bi bertso osatu 8ko txikian eta gai bati bi bertso neurri eta doinu librean.

Ordura arteko lanetan puntuazio handiena duten bi bertsolariek buruz-burukoan hartuko dute parte eta ondoko lanak izango dituzte: Ofizioka, Aizak *hi mutil mainontzi* doinu, eta 10eko handian bertso bat hitza gaitzat emanda.

Epaimahaian jardungo duten Asier Ibaibarriagak, Eneritz Azkuek eta Aitzol Astigarragak nahikoa lan izango dute maiatzaren 27an Mutrikuko Gaztetxean izango den bertso zaparrada puntutara ekartzen.

Izan dadila txapelketa borobiltzeko saio ederra eta ase ditza la bertaratuko diren bertsozale guztiak. Ea hurrengo Kalaputxin aukera dugun aurten bost urte bete duen txapelketa honen inguruan antolatzaileek duten iritzia jasotzeko.

EUSKALTEL IRITSI DA

Aspaldian telebista digitala, banda zabaleko internet eta horrelako kontuak nonahi ikus-entzun ditzakegu. Horien onurak eta abantailak guregana noiz iritsiko ziren, ordea, ez genuen garbi ikusten mutrikuarrok; izan ere, beste gai askotan ere gure herria azkenetarako geratzen da eta honetan ere horrela izan zitekeela pentsatzen zuen batek baino gehiagok.

Aitzitik, duela hile batzuk Euskalteleko komertzialak etxez etxe bisitak egiten eta langileak lur azpian zein etxeetako fatxadetan kableria atontzen ikusi genituen. Ba omen zetorren kablea.

Maiatzaren lehenengo astetik dagoeneko erabilgarri dago kablea. Zuntz optikoa den ala kable

koaxiala den ez dakigu, baina kontua da, itxuraz, telebista, telefonoa eta internet oso ondo dabiltzala. Iritsi da, hortaz, punta-ko teknologia Mutrikura!

Hala ere gazirik gabeko gozorik ez eta esan behar dugu Euskaltelen seinalea ez dela herri osora ailegatzaren. Oraingoz, hirigune historikora ez da sartu kablea baina etorkizun hurbil batean sartuko da, jakinarazi digutenez.

Beharbada aurtengo Tourrean Euskaltelekoei etaparen bat irabazteko bultzadatxo emango diegu Mutrikutik. Hori bai, aukeran, Peiok irabaztea nahiago!

ASTE MUSIKALA 2006

Aurtengoan edizio berria izango du Mutrikuko Musika Eskolak antolatutako Aste Musikalak. Hasieran izan zen helburuak bere horretan irauten du gaur egun ere: Eskolako ikasleek ikasketetan egin dituzten aurrerapenak jendaurrean erakustea.

Irailean hasi eta maiatzera arte egindako lana bistan jartzeko erakusleio bikain horretan, maiatzaren 22tik 26ra, egunero-egunero izango dira kontzertuak, arratsaldeko 7etatik aurrera Santa katalina komenduan, kontzertutarako gune ezin hobean.

Aste musikolari amaiera emateko, barixakuan, hilak 26, eguneko saioa bukatu ondoren, Banda Txikirekin kalejira izango da Musika Eskolaraino.

Aukera ederra gure herriko haurren musikaz gozatzeko.

Bestalde, Musika eskolako zuzendaritzatik jakinarazi digutenez, maiatzaren 8tik 19ra bitartean datorren ikasturterako baja emateko epea izan ondoren, hilaren 29tik ekainaren 9ra bitarte datorren ikasturterako matrikulak egiteko epea izango da.

Hortaz, badakizue noiz hurbildu Musika eskolara musika ikasten hasteko asmoa baduzue.

komikixa

gotzon santander

lea-Artibai
eta mutrileuko **hitza**

Beraz, harpidedun izan nahi duenak beheko txartela bete edo telefonoz deitu dezake.

Reproduction: \$30.00/30 / Copyright: 0/00 / 0/00

MARISA MARTINEZ, OIHAL ATZEKO PROTAGONISTA

Denboraren orratzak azkar doazela ezin ukatu, aurten betetzen baitira 21 urte Marisa Martinezek antzerki munduari heldu zionetik. Ez dira alferrik igaro, ez. Orduko umeak guraso bilakatu dira eta beren haurrak ikasle dira egun.

Antzerkirako zaletasuna nondik datorkizu?

Gogoan dut txiki-txikitatik antzezlanakl eta ipuinak idazten nituela; asko gustatu izan zait idaztea. Antzerkia egitea ere tokatu izan zait noiz-bait baina nahiago dut tranpaldoko behetik ikustea eta zuzentzea. Aurten izango dira hogeita bat urte honetan hasi nintzela, 1985ean. Garai hartan hasi ziren eskola arteko Antzerki Jardunaldiak eta ni orduan San Miguel ikastetxean nenbilen. Orduan esan zidaten ea nahi nuen parte hartu eta egoki ikusi eta ekin nion lanari. Antzerkiaren harra sartu eta Barzelonara joan nintzen Espresio Eskolara, esperientzia ikaragarria izan zen hura niretzat.

Antzezlanak nondik ateratzen dituzu?

Hasiera batean beste idazleenak erabili nituen baina gero neureak idazten hasi nintzen. Esango dizut

Taula gainean jartzea ez da batere samurra eta sabelean kalaputxiak sentitzea oso normala da.

hogeita hamairu antzezlan idatziak ditudala eta oraindik ez zait agortu iturria.

Zein da antzezlan baten bilakaera?

Normalean, ia beti taldea dut gogoan, hau da, taldea osatutakoan ekiten diot antzerkia idazteari. Badakit zeintzuk diren, nolakoak diren, nola antzeztzen duten... Ondo ezagutzen ditudanez badaikit zein motatako rola edo paperera egokituko diren. Batzuetan gertatu da, baita ere, lehendik idatzita neukan lana egokia izatea talderako. Lana prest dagoenean dekorazioa eta jantziak irudikatzen ditut eta hauek sortzera joaten naiz.

Zer lortu nahi duzu antzerkiarekin?

Umeek antzerkia ezagutzeko aukera izatea eta antzerkia egiten ondo pasatzea. Antzerkia jolas gisa

hartzeko esaten diet. Batzuk atzera botatzen dira, ze ez baita batere samurra taula baten gainean eta jendearen aurrean aktuatzea, baina horiek gutxiengoak dira. Bestalde, egun batean antzerki ikusle izatea ere nahi dut. Antzerkia egiterakoan lankidetza eta elkarrenganako konfidantza lantzen dira eta horrek izugarritzko garrantzia du niretzat. Autoestimua lantzeko ere balio du antzerkiak, bizitzarako baliagarria izatea nahi dut.

Zenbat lagunez ari gara?

Laurogei bat ume zein gazte izango dira. Egun, San Miguel ikastetxekeoz gain, Ikastola eta Institutuko ikasleek ere parte hartzen dute.

Lan askotxo, ezta?

Urte hauetan guztietan ari banaiz, gustura nagoelako ari naiz. Kimika handia dago gure artean. Larunbatetan izan ezik, egunero ditugu entseguak, aste barruan zortzietatik bederatziak arte eta igandeetan goizeko hamarretatik ordu bi eta erdietara. Azterketa garaian daudenean eginkizun horiek dute lehentasuna. Beti esaten diet lehenengo ikasketak direla eta gero antzerkia.

Mutrikuko taldeez gain, Ondarruko Zaldupe eskolan lau talderekin aritzen naiz.

Arropak eta dekorazioa?

Jantzi ia gehienak familia ingurutik eta handik eta hementik lortutakoak dira. Lan batzuetarako jantziak sortu behar

Umeak antzerkia jolas moduan hartu behar du

direnean jostunari edo amari eskatzen diot laguntza. Egia esan behar badut nire familia osoa dago honetan sartua. Aita zenak marrazkiak egiten zizikidan, egun alabak egiten ditu. Arropak garbitu, lisatu, josi... amak egiten dit eta senarra berriz gauzak karriatzeko, gure altzariak konpontzeko, txapuzak egiteko daukat eta beste alabari ere tokatzen zaio bere partea, beraz, ezin kexatuko naiz.

Eta guztia musu-truk?

Gustatzen zaidalako nago honetan eta ez dut ezer eskatzen. Fotokopia mordoak behar izaten dugu hainbesterentzat eta horiek udaletxearen kontura joaten dira. Horretaz gain, diru laguntza ere jasotzen dugu. Bidaia eta telefono gastuak nire kontu joaten dira baina ez dit inporta.

Aurrera begirako asmorik?

Maiatza eta ekainean Eibarren eta Mutrikun antzerki emaldiak izango ditugu. Azaroan Antzerkiaz Blai jardunaldietan parte hartuko dugu. Badaukat musikal bat egiteko gogo, buruan bueltaka dudana gauza bat da baina oraingoz esku artean daukadanari heldu behar diot, iritsiko da noizbait musikala egiteko ordua.

PAULE

euskal preso politikoan ametak bat

Su-etenaren haize boladak Bilbo aldera bultzatu du honetan Kalaputxi, hiru presoren ama eta beste biren amaginarreba den mutrikuar baten barne sentimenduak aditu eta zuei, irakurleoi, hedatzeko asmoz. Nektar adoretua xurgatu dugu gaurko bitxilore apal honengandik. Bizkaieraz mintzo zaigu. Urte asko dira Mutrikutik alde egin zuela, eta Igotz semeak ekartzen omen dio orain mutrikuarrenaren doinua. Zenbait hitz aditzean, irrifartsu, nerabetasunera bidaiatzen duela esaten digu.

Argazkiak ateratzearen asmoa agertu diogunean, ezetz esan digu. “Nik gaur agertuko dizuedana, gehitu du, beste ama ugari ager ziezazueketen gauza berbera da, beraz aurpegi asko agertu beharko lirateke hitz horien atzean, eta ez nirea bakarrik. Jabetzen naiz Kalaputxiren tzat argazkiak duen garrantziaz, baina badakit konponketa egiten asmatuko duzuela”

Paule ala Paulita?

Ez zait gehiegi ardura, zuek Paulita bezala ezagutzen nauzue eta jarraitu horrela nahi baduzue, baina nire senarrak, ezagutu ninduenetik Paule deitu izan dit eta Paule naiz, Mutrikun izan ezik.

Gaueko eskailera hotsak..., espero gabeko telefono deia..., nola bizi izan zenuen zure seme-alaben atxilotze uneak?

Planoak ateratzen genuen denda batean aditu nuen Irantzuren berria. Bulegora joan eta galdetu nien: entzun duzue? Bai. Malkoak lehenengo. Baina denborarik galdu gabe, nire izaera beti aurrera egitearena da, telefono deiak beste atxilotuetako familikoei, abokatuari, eta nahiz eta honek aurreko egunetan ez genuela ezer lortuko adierazi, bidaia prestatu eta Parisera joan ginen.

Inkomunikatuta zegoen komisariaren sarreran, barnean zeuden amak ginela eta beraiekin egotea eskatu genuen; nahiz eta lortu ez. Zer erantzun ez zekitela gelditu ziren hango polizia gure adonearen aurrean. Hiru egun ondoren, epaitegira pasatu zituzten eta handik espetxera. Gu geure pankartekin, frantziarrei adierazi nahian Euskal Herriko arazoa.

Lexuriren atxiloteta gauez izan zen eta polizia berezien operazioa. Guk berdintsu jokatu arren, arazo gehiagorekin topo egin genuen. Irantzurena tregua garaian izan zen eta Lexurirena oster, ez.

Ondoren, egunerokotasuna. Zazpi seme-alabaren ama naiz eta noski, beti dago biharkoarekin pentsatu beharra. Bihotza minduta duzu, bizitza aldatzen zaizu, samintasuna hor dago, baina euskaldun gara, euskal herritarrak, gure herrian geu izan nahi dugu, beste

batzuek bizi izan dutena, oraingoan geuri gertatu zaigu bizitzea, zintzotasuna izan da gure bizitzaren ardatz..., eta ez dago negarrarentzat lekurik. Seme-alabak eta senarra dira nire euskarri ahultasun uneetan.

Orkatzena hemen izan zen. Gogorragoa?

Gu Parisen ginen egun hartan, eta etxeko dei batek jakinarazi zigun berria. Orkatx atxilotu zuten: goizeko seietan agertu ziren gure etxera “zipaioak” (ez dut mesprezuz erabiltzen hitz hori, baizik Indiako funtzio berdinak betetzen dituztelako hemen), beltzez jantzita, buruan linternadun kaskoa eta arma handiekin, kaleko atea bota beharrean zirela. Aratzek ireki zien atea. Etxea hankaz gora jarri zuten, Orkatx, burua hankartearen, lurrean etzanda zuten bitartean. Hasieran ez zuten epailearen agindurik erakutsi, arrunt jantzitako beste zipaio batzuk etorri ziren arte epaitegiko idazkariarekin. Erakutsi besterik ez zieten egin; agindu hori ez zen gelditu gure etxean.

Orkatx, hamabostero epailearen aurrean aurkeztu beharrean zegoen une hartan, eta hala egiten zuen. Beste era batera egiteko aukera bazutela deritzot. Irantz atxilotu zutenean ere, gauez etorri zen polizia espainola baina jokamolde egokiagoa izan zuten, sarrera eta miaketa denboran.

Bost lagun atxilotu zituzten eta, inkomunikazio aldia igaro ondoren, Madrilera eraman zituzten epailearen aurrera. Geu ere Madrilera joan ginen. Han, epailearengandik pasa ondoren, bost minutu eduki genituen berarekin egoteko. “Oso-oso gogorra izan da, torturatu egin naute eta ez dut ez janaririk ez edaririk hartu nahi izan” esan zidan, begiak oraindik noraezean eta espresioa galduta. Uste zuen eskaini zioten bi paper sinatu zituela baina ez zekien ziur. Kartzelara pasatu zutenean kontatu izan dizkigu zehatz-mehatz pairatutako torturak, baina oraindik baditu kontatu nahi ez digunik ere.

“Zintzotasuna izan da gure bizitzaren ardatza”

“Ez dut itxaropenik Independentziaren aukera aurreikusten ez bada”

Torturak direla eta mugitu zara, ezta?

Madrilatik bueltan ginela, Garatik deitu ziguten eta bost familietakook esan genien gure seme-alabek kontatu zigutena, eta hala, hurrengo egunean zerbait atera zen egunkarian. Hori zela eta, orduan gobernuako bozeramaileak zen Josu Jon Imazek gezurtatu egin zituen guk esandakoak eta detentatuak “correctamente tratados” izan zirela esan zuen. Hori entzun nuenean, malkoei bide eman ordez, sutan jarri nintzen, eta harreman zuzena eduki dudana edo ezagutzen nautenen agintari eta pertsona esanguratsuengana, eta asko dira, joatea erabaki nuen eta begietara begira adieraztea nire semeak pairatutakoa. Baita hala egin ere! Idatzita agertzen nizkien semeak kontatutako guztiak. Ez nien ezer eskatu; jakin zezaten nahi nuen, bihar ezin dezaten esan ez zekitenik.

Protokoloa, kamarak jartzearena..., zer ikusirik izan duzu?

Euri tanta bat gehiago izan naiz zaparradaren barnean. Pentsatzen dut bakoitzak gure arduraren zulotxo bat behar dugula, eta agian, egunen batean, gehienetan gure eskuetan ez dauden zirkunstantziak direla medio, zulo hoiek elkartzea lortuko dela eta fruitua bete dugun zulotxoaren arabera izango dela. Nik nire zulotxo ahalik eta aberatsena egiten saiatu nahi dut.

Beste guztiok bezala gauza asko entzungo duzu, kalean, komunikabideetan..., zerk ematen dizu min? Zerk pozt?

Demokrazia, askatasuna, terrorismoa, bakea, justizia... bezalako hitzek beste esanahi bat dute zenbaiten ahotan, politikoenetan gehienbat, eta haserratu egiten naute. Hauetako gure “aitaita” Eli Gallastegi “Gudari” jatorrari askotan entzundakoa esango nieke: “Herriari argia emon eta jakingo dau bidea aukeratzeko”. Beste esaldietako bat hauke zen: “Iturri txikiak asetzen dabe handiak lez”, eta gure herri txikiak zergatik ez gaitu asetu behar beste nazio handiek adina? Guk herri txiki horretan sinesten dugu eta honen harira, harrotasun zantzurik gabe, nire seme-alabek sinesmen horrekiko zintzo jokatzeko dutela dakit eta horrek benetan poztzen nau. Badakit, baita, denok ez dugula kredo berbera.

Egoera berri hau dela eta, itxaropenik?

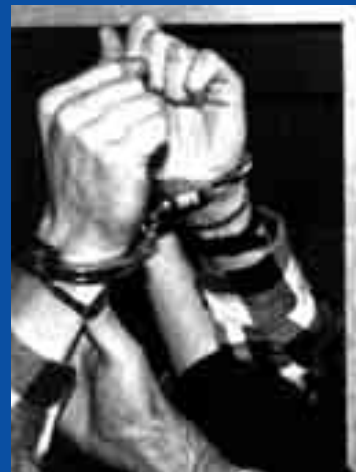
Ez naiz baikorra. Ez dut sinisten erabakitzeko aukera guztiak izango ditugunik, eta hauek izan ezean... Lehen ere izan ditugu amnistia presoentzat, estatutua, eta beste. Hala ere, egarri gara. Independentziaren aukera ez dugun bitartean zaila izango da. Izaten dugunean, geuk egingo dugu aukera inori lotuta egon ala ez; bitartean, armen erabilerari zilegi deritzot, eta beti egongo da norbait hauen aukera egingo duena eta egoera gero eta okerragoan. Ez nuke nahi, baina, horrela izaterik.

Nola zabilta osasunez?

Ondo. Bihotzekoa, infartoa izan zen eta horrek ez du zuzentzerik, baina aurrera goaz.

Sabin Etxearen inguruko terraza estali batean eserita gaude. Euria zara-zara ari da. Doinu ezagun baten deiak pertsona anitz biltzen jarraitzen du plazaren inguruan. Agur Paule! Zaindu zaitetz! Bi muxu! Baita, ilargi bidez, zokoan zaudeteno ere!

Gran Vian goruntz, Paule asko ikusten ditugu beren sendiko baten argazkia makila puntan atxikirik. Euriak ez du etenik. Auto batek daraman bozgorailuak doinu berberarekin jarraitzen du giza-prozesio isilaren aurrean.

Euskal BALE arrantzaleak, mitoaren eta bizibidearen artean

dua ulertzeko era berezia barneratu izan dute; alegia, itsasoa emankorra izanagatik ere, tarteka, ezinbestean, bere ordain saria eskatzen dakiela. Nolanahi ere, arriskuaren aurrean kikildu ordez aurre egin nahi izan diote apaltasunez baina ausardiaz. Horren adibiderik nabariena, zalantzarik gabe, bale arrantzak ematen digu; zenbat eman eta zenbat kendu dien horretan jardundakoei. Ez zeuden, hala ere, edonola amore emateko. Itsasoak uraz bestaldetik urtero zekarzkien mamutzar erraldoiak opari onegiak ziren besterik gabe alde egiten uzteko. Historiak mito bihurtu dituenak ez ziren, hala ere, jainkoak, haragizko gizon soilak baizik, beren langintzan heriotzarekin borrokan aritzen ohituak. Ezagutu ditzagun, era laburrean besterik ez bada ere, nola bizi zituten gure arbasoek mendeetan zehar bale arrantzaren inguruko gorabeherak.

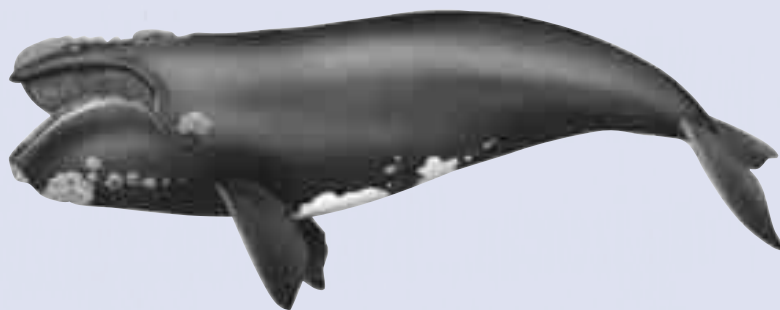
Euskaldunak, itsas aldeko bazterrak bizitoki bihurtzen hasi zirenerako, ohituak zeuden iparraldeko ur izoztuetatik negua hego alderagoko ur epelagoetara hurbiltzen ziren baleen urtez urteko bisitetara. Arrantzaleek belau-naldiz belaualdi ikasten eta trebatzen joan ziren arrantzaz mota ezberdinetan eta hauen artean, nola ez, itsasoz bestaldetik zetorren munstro erraldoiaren harrapaketa arriskutsuan. Urrian hasi eta otsailera arte luzatzen zen hauen harrapaketa aldia. *Balaena Biscayensis* edo euskal balea deiturikoa zen arruntena Kantauriko itsas aldean, 60 tona inguruko pisua eta 15en bat metro luzera zuena. Mutrikuri oso antzinatik datorkio bale harrapaketa-erriko harremana. 1200. urteko idatzizko aipamen batek dioenez, "...urtean harrapatutako lehen balea Santiago militar elkarteari eman beharko diote...", arrantza mota hau lehenagotik ere menperatzen zutela jakinarazten digularik.

Langintza mota honek emaitza onak eman zitzaiz ezinbestekoak ziren zenbait baliabide: zainketarako behotoki egokiak, lanabes bereziak, lan horretan zaildutako

arpoilari trebeak, etab. Itsasaldeko herriek, ugaztun preziatua eskuratzeko menderik mende erabilitako teknikan oinarrituko tresna zitzaien itsasoari guztiz irekitako ton-torren batean kokaturiko behatokia, "talaixa" zuten. Mutrikukoek Alkoleako gainalde paregabea aukeratu izan zuten antzinatik horretarako. Leku hauek, ordea, gizonik gabe ezer gutxi balio eta, behatzaile, talaixero trebeak, begi zorrotzekoak izaten ziren. Talaixeroaren aukeraketa arrantzaleen kofradiaren gain zegoen. Gure herrian, 1617. urtean, Simon Gaztañeta izendatu zuten lan horretarako, hasierako soldata 60 erreal eta harrapatutako lehengo baleatik zatia izanda. Balea harrapatutakoan behatzaileak arrantzale onenetakoari zegokion partea hartzeko eskubidea izateak argi erakusten digu zenbateko garrantzia zuen beren lana ondo betetzeak.

Denboran atzera eginez irudika dezagun Mutrikun bale harrapaketa egun bat nolakoa izan zitekeen: Eguneroko lege, goizean goiz, arrantzaleak beren txalupak hartuta herritik hurbil zeuden eguneroko lekuetan barreiatutako sardina, bisigu edota beste edozein motatako arrantzan. Talaixeroak, eguneroko bere eginkizunean hodeietza etengabe arakatuz, ezohiko olatua, ur mugimendua edota putz egindako ur parrastada antzeman orduko, behatokiko kanpaia etengabe astinduz edota sua eginda kearen bidez jakinaraziko zien herritarrei zein inguruan arrantzan ari ziren arrantzaleei. Hauek guztia utzi eta, dena emanda, arpoi, kako, lantza mota ezberdinak, sokak... ontzietan zituztela, arraunei bizkor eragin beharko zieten, beste herrietakoek ere begiz joko zuten eta. Arpoia jaurtikitzen lehenak izan beharra zegoen, balea berenganatzeko aukera izateko.

Herritik, aldiz, jende andana eginkizun guztiak utzita talaixara zuzenduko zen gainaldeko ikuspegi paregabetik herrikideek zer nolako zoria izaten ari ziren ikustera. Ez ziren une lasaia izango, beren oihuekin bultzatzen saiatuko ziren lehenak iritsi zitezten. Jarraitzaile arretatsuek, herrikideek izandako borroka luzean gailenduz balea bereganatu zutela ikustean han joango ziren zala-partaka gertaturikoaren berri ematera. Iristerako, beharrezko guztia prestatu eta laguntza ematera hurbilduko ziren herritarrak. Buila ikaragarria txalupak portura iris-tean. Poza eta kezka nahastuko ziren, joan ziren gizon guztiak, senar, seme, anaia..., onik itzuli zirela ziurtatu

arte. Hildakorik izanez gero, izandako garaipena negar eta samin bilakatuko zen.

Ugaztun erraldoia zabalguneren batera eraman beharko zuten, Intxirrira beharbada, egin beharrekoak behar bezala burutzeko. Bazuten egunetarako lanik, ireki eta, garbitu, okela, bizarrak, hezurak, etab. bereizten, zatikatzen, koipe zatitzarrak ateratzen beranduago pertz handietan berotuz olio bihurtzen eta beste hainbat eginkizun betetzen. Herriarentzat egun handia zalantzarik gabe.

Itzuli gaitezen berriro gertatu zenera. Hain opari prezia-tuak herriko ekonomiarentzat zuen garrantzia kontuan hartuta, ezin pentsa genezake herri ezberdinetakoek lege oneko lehian arituko zirenik. Trikimailua, iruzurra eta baita bortizkeria ere maiz ageri ziren. Jokoa zegoenak, ulertzekoa denez, askotan tirabira gogorak eragiten zituen. Gure herritarrei dagokienez, esan behar liskarrak ezinbestean ondoan zituen herriekin izaten zituztela, ondarrutarrekin eta, batik bat, debarrekin. 1606. urtean, adibidez, mutrikuar eta getariarren artean balea bat harrapatzen ari zirenean, debar txalupa bat sartu zen tar-tean, hauek ere balea zauritu nahian. Debarrek, gelditze-ko aginduei jaramonik egin gabe, balea zauritzeagatik zegokion partea eskatu zieten beste biei. Luze iraun zuen iskanbilak. Hain ziren ugariak bien arteko tirabirak, behin baino gehiagotan beren ezadostasunak Batzar Nagusieta-ko bileretara eraman izan zituztela.

Ondarrutarrekin ere izan ziren gorabeherarik. 1629an, Antonio Iturribalzagak salaketa aurkeztu zuen ondarruta-rraren aurka. Antza denez, mutrikuarrek balea bat harrapa-tu eta ondarrutarrek erosita, hara eraman zuten zatitu eta garbitzen laguntzera. Beren txalupetan joan ziren beste balearen bat agertuko balitz arrapaladan irten ahal izateko. Ustea bete egin zen eta han atera ziren ondarru-tarrekin batera. Balea zauritzen lehenak ondarrutarrak izan baziren ere, mutrikuarrek ere hilketan partaide izan zirenez, lege onez beraiei zegokiena eskatu zuten. Balea Ondarroako kaira eramanda –etxean egotearen abantaila- mutrikuarrei ukatu egin zieten eta esku hutsik itzuli behar izan zuten. Lehia horretan ibiltzen ziren, zorionez ez ziren gauzak urrunago joan gabe, noiznahi aurkitzen baitziren besteekin elkarlanean aritu beharrean.

Baxurako arrantza honek irabazi handiak ematen zituela ikusita, harrapaketa handiagoak egitea ahalbideratuko zuen ontzigintza bultzatu zen eredu berri eta handiagok egiteari emanez. Alturako arrantzako aldi baterako elkarteak sortzen hasi ziren bale arrantzara Kantauri mendebalderantz joan ahal izateko dirua nahiz bitarte-koak jarritz. Burela, Luarca, Llanes, Ribadesellara edota Santoña bezalako portuetara abiatzen ziren hilabeteeta-rako. Urte osoan zehar Kantauri itsasoan ibiltzen ziren,

merkataritzari emanak udaldian, balearen arrantzan neguan. Mendebalderantzko bidaia gai ezberdinak saltze-ra eramateko aprobetxatzen zuten, eta itzulerakoan gauza bera. Badirudi mutrikuarrek harreman komertzial oso estuak izaten zituztela galiziarrekin. 1605ean, Domingo Bilbao la Vieja Lasako dorretxeko jaunak dio Quejora zihola beste zortzi lagunekin bale arrantzara, beste bi ontzirekin batera, Juan Agirre Plaza mutrikuarrek bale arrantzara joateko prestaturiko bidaian “*aurtengo bale arrantza garaian ontzia gure edo beste edozeinen gaiekin merkataritzan aritzeko aukera izan dezagun*”. XVI. mende-
dean, bale arrantzarentzat Ternuako bale harrapaketa oparoek Kantauriko ohiko bale arrantzaren ospea itzale-
an utzi zuten, nahiz eta, maila apalagoan, fruituak ema-
ten jarraitu zuten.

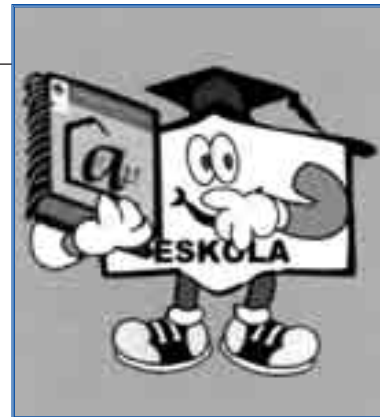
Ternuarako irteera apirilaren bukaera edo maiatzaren hasieran izaten zen, eta, etekin handiena atera nahian, egonaldia abenduaren azken aldera arte luzatzen zuten, alegia, izotzak itsasoa hartzen zuenera arte. Azkar ibili ezean, izotzak ustekabeen heldu eta ontziak irten ezinik geratzen ziren. Ez ziren gutxi izan beranduegi ibili eta negua bertan emanda hotzez hil zirenak. Ternuaren era-karmenak ontzi samalda eramaten zuen urtero. Han, batez ere bi balea mota ehizatzen zituzten, udaldean bata, neguan bestea. XVI. mendearen bigarren zatian izan zen oparoaldia, batik bat gudak zirela eta, beste herrialdeetako ontzien ugaritzea zela eta, pixkanaka baleen urritzeak harantzko abenturaren berotasuna epel-tzen joan zen. XVII. mendean jarraitu zuten bale harrapa-
ketan, berriro Kantauri aldera begiratuta. Harez gero, mende mende beherakada nabariagoa egiten hasi zen, euskaldunek betidanik ezaguna zuten lanbidea pixkana-
ka galtzen joan zelarik guztiz arrotz bihurtzeraino. Gure itsasaldera hurbildu zitzaigun azken balea Oriotarrek ehi-
zatu zuten.

Arrantza mota honen aztarna gehiegi geratu ez bazaigu ere, esan behar hor dirautela mutrikuar bale harrapatzaileek erabili zuten talaixa zaharraren azken puskak, orain urte gutxi arte erabili izan denaren aurrean, mutu, garai haietako kanpai hotsak eta oihu urduriak isiltasunean betiko gordez.

INFORMAZIO ITURRIAK:

- Balleneros vascos en el Cantabrico. Jose Antonio Azpiazu. Ttarttalo argitaletxea.
- Los Balleneros vascos en Cantabria, Asturias y Galicia.
- Los vascos en el marco del Atlántico Norte. Itsasoa 3. Selma Huxley.

Jose Angel Lizardi

URA, GUZTIOK ZAINDU BEHARREKO ONDASUNA

Atzo, maiatzak 18, udalbatzak bilkura berezia egin zuen gai bakar Eskolako Agenda 21 hartuta. Iaz hondakin solidoen inguruan egin zen moduan, aurtengoan ere herriko hiru ikastetxeek, Institutua, Goizeko Izarra Ikastola eta San Miguel Ikastetxea, urtean zehar egindako lana agertu zuten udalbatzaren aurrean. Aurtengo gaia, ura, ibai eta erreketako ura.

Gure herrialdean oso gutxitan falta izan da ura. Lehorterik gogorrenak iritsi zirenean uda batzuetan tokatu zitzaigun ordu murrizketak egin beharra uraren kontsumoa arrazionalizatzearen. Horiek aspaldiko kontuak dira gurean. Gaur egun, txorrita ireki eta ura nahi beste ataratzen zaigu. Ez dugu urruti gabeko hainbat tokitan ur eskasiak eragindako arazorik. Hala ere, horrek ez du esan nahi ura nahi den moduan erabili behar denik. Aitzitik, konprenitu behar dugu ura guztion ondasuna dela eta zaindu egin behar dugula. Zaindu, ez bakarrik kontsumoa, baita ura bera ere, adibidez, ondo-ondoan dugun itsasoko ura edota Olatz bidetik Saturraranera doan Artzainerreka erreka.

Gure herriko ikastetxeek aurtengo ikasturtean uraren azterketan jardun dute eta etorkizunean urak gure bizitzan duen garrantzia kontuan hartzeko balioko dien lana egin dute. Eskolako gaietako ezagupenak urarekin lotuta ikasteaz gain, eskolaz kanpoko hainbat ekintza ere egin dute, adinaren arabera batean edo bestean izanda: Kutxagunera bisita, Mutrikuko arazte-gira bisita, Mendaroko Kilimongo potabilizazio planatara bisita, ura eta energia ulertu eta ikasteko tailerrak,

uraren inguruko erakusketa, Uraren autobusa... Horiek guztiak, asmo nagusi batekin: Gure gizartean eta giza-kiarentzat urak duen garrantziaz ohartzea.

Aurtengo gaia ibaietako ura izanik, Institutuko, San Migueleko eta Ikastolako ikasleak Artzainerreka erreka joan izan dira errekaaren egoeraren diagnosi bat egitera eta uraren kalitatearen analisia egitera. Beharbada, egindako lanak ez dira izan enpresa batek egin litzakeenak bezain zientifikoak, baina baliogarriak gertatu dira gure herriko gazteek hainbat ondorio ateratzeko eta udalari zenbait proposamen egin ahal izateko.

Gazteek beraiek beren begiz ikusitakoak balio diezagula guztioi hurbileko ingurumena zaindu beharrenekin dugun obligazioa ulertzeko. Ondo dago Amazonaseko basoez kezkatzea, baina han eragitea baino errazagoa gertatuko gure ondo-ondoan dugun errekan eragitea, adibidez.

PROPOSAMENAK UDALARI

Ikasleek egindako lan guztiaren ondorioz, hainbat proposamen prestatu dituzte udalari aurkezteko, Artzainerreka errekaaren ibilgu guztien biziraupen iraunkorra bermatzeko horiek egin beharko liratekeela adierazteko. Errekaz gain, uraren kontsumoaren aurreko kezka ere agertu dute eta gai horretan eragiteko zenbait proposamen egin dituzte. Ikus ditzagun guztiak.

Sentsibilizazio kanpaina

Gauzak egitea bezain garrantzitsua izan daiteke zeintzuk gauza egin daitezkeen jakitea eta, hori dela eta, herritar guztientzako sentsibilizazio kanpaina egitea oso egoki ikusi dute Eskolako Agenda 21en lanean jardun duten ikastetxeetakoek. Beraien ustez, errekaaren garbitasuna eta urari ematen diogun tratua guztion zeregina dela ohartarazteko, ondokoak burutu beharko lirateke, beste asko egin balitezke ere. Hona:

- **Errekaaren eta uraren garrantziaz jabetzeko kanpainak antolatzea, erreka zikintzeak zein ondorio dituen ikusteko etxeetara informazioa bidalita** (kutsadura eta kiratsa sortu; arrainik ez; landareria desagertu; udan ezin bainatu...).
- **Etxeetan dauden produktuen arriskuez eta hauek uretan duten eraginaren informazioa etxeetara zabaltzea** (produktu biodegradagarriak

Konprenitu behar dugu ura guztion ondasuna dela eta zaindu egin behar dugula

erabili; hondakinak komunean behera bota ez; pinturak, disolbenteak eta produktu toxikoak bilketa lekuetara eraman; sukaldean erabilitako olioak isurbidean behera ez bota...).

- **Errekaren inguruan kartelak jartzea ez zikintzeko eskatuz eta zikintzekotan isunak jarriko direla ohartaraziz** ("Erreka guztiona da. Zaindu ezazu!", "Hemen ezin da kotxerik garbitu" bezalako kartelak ipini).
- **Uraren kontsumoari buruz etxeetara informazioa zabaltzea, ohitura onak sustatzearren** (dutxan bainuan baino ur gutxiago gastatzen da; jarria duten txorrotak konpondu; hortzak garbitzean zein xaboi ematean txorrotak itxi; arropa edo ontzi garbigailuak beteta daudenean erabili; komuneko zisternak husturiko ur kantitatea gutxitzeko urez betetako ur botila bat bertan sartu...).

Garbitasuna

Nork bere kabuz egin ezin ditzakeen gauza asko egin-kizun dagoela ikusita, ondoko proposamenak egin dira, herri-erakundeek (Udala, Foru Aldundia, Eusko Jaurlaritzak...) egin beharko lituzketelakoan. Hala ere, garbiketa behar-beharrezkoa bada ere, garbitu behar ez izateko onena ez zikintzea da, eta horretan guztiok izan behar dugu ardura. Jarraian, ikastetxeetako udalari egindako proposamenak:

- **Inguruaren garbiketa sakona egitea**, ibaiko hondakin solidoak, baita hondoa eta lokatza, garbituz, gehienbat azken ibilguan.
- **Hondakin fekalak bildu eta dagozkien arazte-gira bidaltzea**, ibaira isuri aurretik hantxe garbitzeko.
- **Hondakin industrialei dagokienez, legeria**

betetzen dituzten fundamentuzko araztegiak eraikitzea, eta hondakin guztien kudeaketa egokia izan den ziurtatzea, isurkinak errekarara bota baino lehen kontrolatuz.

- **Ibairen ertzetan zakarrontziak jartzea eta hondakinak botatzen dituztenei isunak jartzea.**
- **Garbiketa sakona egin ondoren, ekosistema berreskuratzen saiatzea**: landareak zaindu eta zuhaitz gehiago landatzea (batez ere jatorriz bertakoak direnak); espezieen errepoblazioa egitea ahal den neurrian (karramarroak, arrainak, anfibioak...).

Heziketa eta garapen iraunkorra guztion erantzunkizuna da

Ikasleek egindako proposamen horiek irakurrita, udalak badu zertan pentsatzen jarri. Baina, baita ere, esan behar da udalak, beste herri-erakundeekin lankidetzan, prest dituela proposamenetan agertutako zenbait beharri erantzuteko proiektuak, adibidez, hondakin fekaletan eta industrialei dagozkienak.

Tokiko Agenda 21 zein Eskolako Agenda 21en oinarri eta helburuak lankidetzan eta partaidetzan dira, ingurumena guztion ardura den neurrian. Hel diezaiozun, bada, ardura horri eta ez dezagun pentsa kontu horiek umeen eta gazteen kontuak direnik. Azken batean, etxean guztiok dutxatzen gara, jartzen dugu garbigailua, garbitzen dugu kotxea... Guztiok dugu harremana urarekin.

PAPER ELEKTRONIKOA:

Elea sostengatuko duen euskarri berria

Urte gutxitan paper elektronikoa gure etxeetan sartuko da, irrati, telebista edota telefono mugikorrek gertatu bezala eta honek efektu iraultzailea izango du, bai gizartean, bai industrian. Esate baterako, zelulosazko paper industriak bere negozioa dibertsifikatu beharko du onik atera nahi badu. Ekologistek, noski, esku zabalik hartuko dute asmakizuna, zuhaitz mozketa masiboa ekidingo baitu. Eta erabiltzaileok, nola hartuko dugu gailu berria?

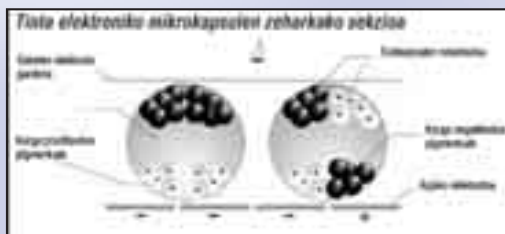
Steven Spielberg-en *Minority Report* zientzia-fikziozko thriller-ean, metroko bidaiari batek *USA Today* egunkaria irakurtzen du. Egunkaria tolestu daitekeen plastikozko bideo pantaila fin bat da eta testu eta irudiak hari gabeko konexio bitartez eguneratzen dira. Harrigarria? Bada, filma 2054. urtean girotua badago ere, badirudi ez dugula hainbeste itxaron beharko halakorik esku artean edukitzeko.

Aipatutakoa lortzeko, liburu elektronikoa (*e-book*) izan zen lehenengo hurbilketa, baina merkaturatzea ez du izan espero zitekeen arrakasta. Arrazoiak? Publikoari zaila edo antinaturala egiten zaio argia botatzen duen pantailadun kaxa batean irakurtzea.

Esperientzia honek argi utzi du zelulosazko papera erabat alde batera lagatzeko, antzeko zerbait sortu behar dela. Eta halaxe sortu da **e-papera**, bildu, tolestu eta poltsikoan gorde daitekeen milimetro gutxiko lodiera duen paper elektronikoa.

E-papera sandwich antzeko orri bat da, plastikozko bi laminaz eratuak. Barruan bolatxo mikroskopikoak daramatza, kolore zuri eta beltzekoak, non kolore bakoitzeko bolatxoek kontrako karga elektrikoak daramatzaten. Horrela, laminen azaleran karga ezberdinak aplikatuz, bolatxoak gaineko edo azpiko azalerara orientatzen dira, testu eta irudiak konposizioa eratuz.

E-paperak, ikertzaileen ustetan, ezaugarri hauek bete beharko lituzke: *kalitate handiko bistaratzea, kostu baxua, energia-indar kontsumo baxua, arintasuna, malgutasuna* eta edukiak erraz eguneratzeko *hari gabeko konexioa*.

E-paper eta e-tintaren funtzionamendua: Irudiak, e-paperak testu eta irudiak nola errepresentatzen dituen erakusten du.

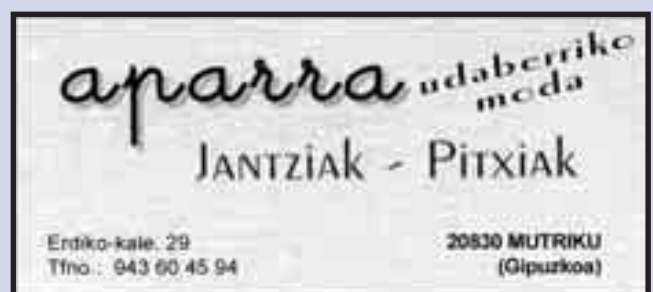
Merkaturatzea aurreratzen e-papera irakurgailuak: Euren egunkaria irakurtzeko *De TIJD*-ek banatu duen *iLiad* irakurgailua eta *Sony*-k merkaturatu duen *Sony Reader*.

Adituek diotenez, *paper elektronikoa* mundua goitik behera aldatuko omen du. Erabilgarritasun aldetik ekarriko dizkigun onurez aparte, bi arazo larri saihesten lagunduko du, gainera: Mendebaldeko herrialdeon paperaren gehiegizko kontsumoa eta tintak daraman berunak zabortegetan eragiten duen kutsadura.

Egunkari berri asko sortuko dira hurrengo urteotan, merkaturatzeko trabak gutxituko baititu e-paperak

Teknologia honen inguruko ikerketek hamar urte baino gehiagoko ibilbidea izan dute eta badirudi egindako lanaren fruituak jasotzeko garaia heldu dela. Izan ere, *e-papera* teknologian oinarritutako produktuak merkaturatzen ari dira gutxika. Halaxe, *Sony*-k bere **Sony Reader** eta *iRex Technologies* enpresak (*Philips* multinazional holandarraren *spin-off* bat) **iLiad eReader** paper elektronikodun gailuak merkaturatu dituzte aurtten.

Aipatu produktuek, testu eta irudiak zuri-beltzean aurkezten dituzte (tonu ezberdineko gris eskala erabiltzen dute). Hala ere, koloredunak laster agertuko dira merkaturatzen, iaz lortu baitzuen **Fujitsu** enpresak lehenengo kolorezko *e-papera* prototipoa.

Fujitsu-k lortutako papera 3,8 hazbetekoa da eta 0,8 milimetroko lodiera dauka. Paper arin eta malgu honek, irakurketa atsegingarria eskaintzen du argirik ez baitu igortzen, beste pantailekin gertatu ohi den bezala; aldiz, argia islatu egiten du. Testu eta irudiak koloretan erakusten ditu eta ez dira desagertzen papera tolestu arren. Gainera, energia-indarra pantailaren edukia aldatzen den unean baino ez da gastatzen eta gailua itzaltzen denean, pantailako imajina mantendu egiten da.

Kolorezko e-papera: Aldizkarian antzeman ezin badaiteke ere, *Fujitsu*-k koloredun e-papera sortu du.

Fujitsu-ko diseinugileek prentsarako garatu dute e-paper hau, batik bat. Hain zuzen, prentsa da e-paperari etekin gehien atera diezaiokeen industria. Gauzak horrela, munduko egunkari asko hasiak dira medio hau probatzen. Azkenik, **De Tijd** egunkari belgikarra. Apirilaren 14an, egunkariaren 25 irakurlek hiru hilabetez probatuko duten paper elektronikoa jaso zuten. *De Tijd*-ek aukeratu duen sistema, nola ez, *iRex Technologies*-en **iLiad** irakurgailu holandarra izan da.

Kalitate handiko bistaratzea, kostu baxua, energia-indar kontsumo baxua, arintasuna, malgutasuna eta hari gabeko konexioa dira e-paperaren ezaugarri nagusiak

iLiad eReader paper elektronikoa eta *Tablet PC* bitarteko gailua da. Ezin da tolestu baina oso mehea da, behintzat. Informazioa Internetetik jaso dezake eta bertan idazten uzten du gainera.

De Tijd-ek eta beste hainbat kazetek, euren egunkarien merkaturatze kostuen murrizketa dute xede. Zalantzarik gabe, e-paper teknologiak hori erraz lortzen lagunduko die. Baina, bestalde, kontuan hartu beharko dute honek egunkari berriekin sorraraziko duen lehia, egia baita pa-

per elektronikoko egunkariak merkaturatu sartzeko oztoporik ez dutela aurkituko (ez dute inprimatzeko makinerian inbertitu behar). Irakurleengana iristeko euren edukia fitxategi elektronikoa batean gorde eta transmititu besterik ez dute.

Egunkari, aldizkari eta liburuez aparte, paper elektronikoa beste aplikazio praktiko asko ditu. Hona hemen horietako batzuk irudikatzen dituen eszenatokia: Demagun goizean goiz lanera joateko tren geltokira heltzen zarela. Trenaren ordutegiak zutabe zilindrikoetan itsatsita dauden eta urrunetik eguneratzen diren paper elektronikoa irakur ditzakezu. Trenera igo aurretik, *vending* makina batetik egun horretako berriak jaisten dituzu eta zure e-egunkari finean irakurri. Ohiko egunkariak bezalakoa da baina irakurketa bukatzean ez duzu zakarretara bota beharrik.

Mendebaldeko herrialdeon zelulosazko paperaren gehiegizko kontsumoa eta tintak daramaten berunak zabortegetan eragiten duen kutsadura gutxitzen lagun dezake e-paperak

Zer gehiago egin daiteke e-paperarekin? Bada, eskala handiko iragarkiak edo produktuen prezio etiketak (datu-base zentral batera konektatuta egonez gero, prezioak instantan batean alda litezke, inprimatze kosteak eta saltzailearen denbora aurreztuz). *Diru-txartel* edo *garraio bonoetan*, gastatzeko geratzen den dirua adieraz lezake e-paperak. Eskumuturrekoetan, berriz, ordua erakusten duen e-papera integra daiteke.

E-paperaren aplikazioak: Ordua erakusten duen eskumuturrekoa eta pen-drive baten edukiera erakusten duen neurgailua.

Seguru asko, halako produktuak erabiltzeko irrikan jarri dugu baten bat. Bada, e-papera daramaten produktuak jadanik merkaturatu agertu badira ere, bere erabilera hain markada honen bukaeran zabalduko da erabat jendartearen, fabrikatzaileen arabera. Beraz, oraindik zertxobait itxaron beharko dugu. Dena den, imajinatzen? Epe ertainera, **Kalaputxi** zure e-paperdun gailura jaitsi eta bertan irakurri ahal izango duzu.

ARRIETA
AUTOZERBITZUA

ONDA

J.M. Altzibar etorbidea - 943 60 31 01

BERISTAIN

DENDA LURRINDEGIA ESTANKOA

943 60 35 44

IÑIGO AGIRRE

gure korrikalariari elkarrizketa

Iñigo Agirre denok ezagutzen dugun korrikalari eta triatleta da. Eibarkoa da baina aspalditik da ezaguna Mutrikun, hemen bizi baita. 21 urterekin hasi zen korrika eta orain arte dihardu.

Nola hasi zinen korrika?

Txikitatikan ibili naiz korrikan gora ta behera, lehegusuekin jolasten, hondartzan, mendian... Inoiz serioski hartu gabe, edonola ere. 21 urte nituela lasterketetan parte hartzen hasi nintzen, batez ere, Behobian eta lasterketa motzetan. Pixkat geroago, triatloiak gehitu nituen eta gaur arte biak konbinatzen ari naiz.

Nondik sortu zitzaizun korrikarako grina?

Su Ta Gar-eko baterijole izandako Borxa Arrillaga lehengusuarekin hainbat bider korrika eta bizikleta konpartitu ditugu eta baita oso gustoko izan ere. Horregatik, eta koadrilako Albertok animatuta, erabaki genuen lasterketetara joaten hastea. Borxaren istripuaren ondorioz, neuk hartu dut erreleboa. Bere giharra eta kemena asfaltora daramatzat. Bere omenez eta Euskal Herriko Heavy Metal talde onenaren izenean STG kamiseta eramaten dut froga guzti-guztietan.

Zenbat denbora daramazu korrika?

Esan bezala, bizitza guztian, baina serioski hamabost urte.

Astean zenbat aldiz entrenatzen zara?

Hiruzpalau aldiz, neguan pixkat gutxiago eguna murritzagoa delako eta ez dagoelako hainbeste proba. Udan, duatloiak eta triatloiak hasten direnean, konbinazioak egiten ditut (korrika, bizikleta eta igeria). Honek denbora gehiago eskatzen du. Zoritxarrez, den-

bora falta da ni bezala dabilen jendeak daukagun arazoa.

Konpetizio batean edo bazabiltza?

Euskal Herriko Duatloi eta Triatloi zirkuitoak jarraitzen ditut (3-4 proba bakoitzeko). Honetaz aparte maratoi erdiak eta Behobia betetzen ditut urtero.

Zer lasterketa garrantzitsutan aritu zara?

Triatloi munduan Ibiza eta Donibane Lohitzuneko distantzia luzeko frogetan hartu dut parte (4 km igerian, 120 bizikletan eta 30 korrika). Hauek izan dira probarik gogorrenak. Korrika Behobian aritu naiz gogorren eta baita Mutriku-Debako lasterketan.

Zer sari lortu dituzu?

Zarautzeko Triatloi luzean Euskal

Herriko hirugarren geratu nintzen 2003an. Behobian, hamalagarren 2004an. Zestoako eta Mutrikuko lasterketetan garaile behin...

Jakin dugu Behobia-Donostian ondo joan zitzaizula eta 19. postuan sailkatu zinela. Sentsazio onak izan al zenituen? Hurrengo urtean berriro parte hartzeko asmoa duzu?

Behobia lasterketa urtero egiten dut eta joan den urtean, orkatilean izan nuen lesio luze baten ondorioz, nire lehenengo proba gogorra izan zen. Topeko erritmora bai gorputzarentzat eta baita orkatilarentzat. Horregatik, oso pozik gelditu nintzen emaitzarekin. Datorren urtean gogo handiarekin hartuko dut parte berriro.

Argi dago bere zaletasunetako bat dela korrika aritzea. Beraz, jarrai ezazu orain arte bezala eta animo!!!

Institutuko Prentsa-tailerreko ikasleak

Mutrikuko Udal Kiroldegia

- ◆ GIMNASIA
- ◆ AEROBIC
- ◆ STEP
- ◆ BODY PUMP
- ◆ BODY COMBAT
- ◆ BODY BALANCE
- ◆ SPINING
- ◆ JUDO INFANTIL
- ◆ KANTXA
- ◆ ROKODROMOA
- ◆ SAUNA
- ◆ FITNESS GELA...

Anima zaituz!!

Magdalena, 20 z/g
Tel./Fax: (943) 60 31 75
Mutriku

Kirol Berri S.L.

Comenius proiektua izan zen aitzakia joan den apirilaren 1etik 7ra Errumaniara eginiko bidaia egiteko. Bertara, DBH 4ko sei ikasle eta bi irakasle joan ginen. Ikasleak Maitalen Aranberri, Ainara Garcia, Ainhoa Mugerza, Ihintza Basterretxea, Asier Juaristi eta Lorea Larrañaga izan ginen; irakasleak, berriz, Eduardo Zabala eta Silvia Goigogana. Gurekin batera letoniarrak, lituaniarrak, Txiprekoak, Txekiakoak, frantsesak eta Errumaniakoekin ere joan ziren. Europa osoko hainbat herrialdetako ikasleak, hain zuzen.

Institutuko ikasle batzuk Errumanian

Euri azidoa aztertzea izan zen proiektuaren helburu nagusia. Horretarako, guk institutuan aurrez egindako lanaren emaitzak eraman genituen bertara bertakoei erakusteko. Guk lo egin genuen herriko (Ploiestiko) udaletxean aurkeztu behar izan genuen, batetik, gure herria nolakoa zen azaltzen zuen lana eta, bestetik, guk euri azidoari buruz egindako ikerketaren emaitzak. Gaia gehiago sakontzeko, Europako herri kutsatuena den Copsa Mica-ra joan ginen, eta bertako beruna eta zinka produzitzen zuen fabrikarik garrantzitsuena bisitatzeko aukera izan genuen.

Sekulako esperientzia izan zen lehenengo egunetik. Aireportura iritsi eta ordu erdi bat egon ginen gure bila etortzeko zain. Eskola militarreko arduraduna zen andereño bat etorri, eta autobus zahar batera igo ginen. Harrituta geunden: atzeko jarlekuak berotu egiten ziren motorraren eraginez, atzeko ateak ez ziren automatikoak eta maletorik ez zuenez, maleta guztiak pasiloan zeuden sakabana-turik. Guk mutilak soilik zeuden eskola batean egin genuen lo egun batzuetan eta, bertarako bidean, zaldiz garraiatutako hainbat gurdi ikusi genituen; baita bide bazterrean edonola egindako etxeak ere. Orduan konturatu ginen nolako ondo bizi garen hemen. Hala eta guztiz ere, bertako jendea edozer egiteko prest zegoen gu bertan eroso sentiarazteko.

Errumaniari dagokionez, Europako hego-ekialdean kokatuta dagoen 22 milioi biztanleko estatua da. Bertako hiri-burua Bucarest da eta errumanieraz hitz egiten da bertan. Bertako dirua "Lei" izenez ezagutzen da eta Lei batek hemengo 30 zentimo balio ditu. Duela 17 urte 40 urteko

diktadura gogor batetik irten ziren. Azken 20 urteetako diktadorea Ceaucescu izan zen. Gaur egun, demokratik daude boterean eta herria aurrera ateratzeko gogo izugarria dute denek.

Gure bidaia Ploiestin hasi zen, hemen pasa genuen gure lehen gaua. Hurrengo goizean, autobusa hartu eta Old Valley-ra joan ginen, bertan monjeen monastegi bat ikusi genuelarik. Egun osoa autobusean jarraituz, Sibiu izeneko erdi aroko herrixka batera joan ginen. Hirugarren egunean, Copsa Mica ikusteko aukera eduki genuen, non zinka eta beruna produzitzen zuen lantegi bat ikusi genuen, lehen esan bezala. Arratsaldean, berriz, Sighisoara bisitatu genuen, Drakula Kondea jaio zen herria eta bertan buelta bat eman genuen. Laugarren egunean, berriz, Brasov-era joan ginen eta bertako jaki tradizionalak dastatu eta Drakula Kondea bizi zen gaztelu zoragarria ikusi genuen. Bosgarren egunean, goizean, Slanik izeneko herrian zegoen Unirea gatz-meategia bisitatu genuen. Eguerdian, eskola militarra ikusi eta arratsaldean, tristura handiarekin, agur esan genien bertako lagunei Bucarest-era joateko. Iritsita-koan, Institutuan "lektore" gisa egon zen Joanarekin elkartu ginen. Zazpigarren eta azken egunean, goiz partean Ceaucescu-k diktadura komunistaren garaian egin zuen munduko bigarren eraikuntza handiena bisitatu genuen. Denbora justuarekin aireportura joan ginen etxera bueltatzeko, izugarrizko penarekin, alde batetik, eta esperientzia zoragarria bizi izanak uzten duen sentsazio atseginarekin, bestetik.

Asier Juaristi eta Lorea Larrañaga

KALBAIXO JATETXEA

TELEFONOARI:
943 60 22 06
943 60 30 56
MUTRIKU

IMOTZ

Gizonezkoen
ileapaindegia

Erdikokale, 34 - behea MUTRIKU Tel.: 943 60 41 62

Zorion agurrak

EKAITZ

Apirilaren 28an 13 urte bete zituen gure mutilari Zorionak! holako jator-jator segi urte askotan! Familia eta bereziki Aitorren partez.

SALVADOR

Maiatzaren 5ean 41 urte bete dituzunez Zorionak! emaztea eta aita-amaginarren partez, muxu bana.

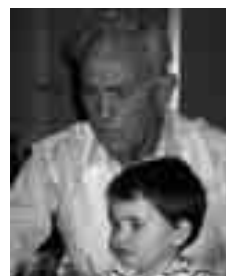
JOSE INAZIO

Maiatzaren 20an zure urtetebetzea denez, Zorionak! zure familiaren partez. Egun hori ospatzeko pastelak zure kontu.

ENERITZ

Maiatzaren 31n zure urtebetetzea denez, Zorionak! zure familiaren partez. Trago-txo bat gonbidatuko gaituzu, ez?

JOSE LUIS eta GAIZKA

Isasi Bekua baserriko aiton-bilobak apirilaren 11n urteak bete zituzenez, Zorionak bioi! Etxeko guztien partez, bereziki Oneka eta Izaroren partez.

ALAIN

Maiatzaren 13an 7 urte potolo bete dituen etxeko fubolari, pelotari, korrikalari... nekaezinari Zorionak! etxeko guztien partez eta mila koloreko muxuak Janeren partez.

YOLI

Maiatzaren 16an zure urtebetetzea izan denez, Zorionak! zure famili guztiaren partez. Gogoratu txokolata-da bat zor diguzula.

JUNE eta AIORA

Zorionak gure txipristin biei, batak 7 eta besteak 3 urte beteko dituztelako ekaina eta uztailen. Zenbat hasi zareteeeen... txokolata-da bi egin beharko, ala?

LETRA ZOPA

Barruan daude izenak, Bilatatu!

Joseba Iñaki Eleizgarai
masajea eta osteopatia

Tel: 630 788 059 - Konte kalea 22, Mutriku

PANADERIA
OKINDEGIA
POTERO

GREGORIO AZBUE

ETXEKO TEL. 943 60 43 17
DENDAKO TEL. 943 60 36 43
OKINDEGIKO TEL. 943 60 45 12

argazki zaharrak

1915 urtean Joakin
"Txiki" Larrañagaren
Lehenengo Jaunartze
egunean ateratako
argazkixa.

1951ko Gorputz egunean
Ezkerretik hasita: Jabier
Egurbide, Begotxu Egurbide
eta Jabitxu Larrañaga, "Acción
Católica"ko ate aurrean.

INIGOBELEN
konde 3 - tfn. 943603701

argazki larriak
errazketa digitale
disenatu grafikoa
fotokopiatu zuzberrizaren teknika

euskal preso eta lheslariak etxera

**Etxean argazki zahar bat aurkitu duzula...
erakutsiezu mutrikuar guztiei!**

KALAPUTXI

Luardo etxea, behea - Barrenkale, 12 - Tel. 635748393
kalaputxi@topagunea.com

KALAPUTXI egiten parte

hartu nahi baduzu,

deitu **635748393**

telefonora.

Gustura hartuko zaitugu!

Maiatzak 21, domeka

SAN ISIDRO JAIK, Olatz auzoan

Maiatzaren 22tik 26ra

MUTRIKUKO ASTE MUSIKALA

Udal Musika Eskolak antolatuta Santa Kataliña komentuan.

Maiatzak 24, eguaztena

HISTORIA JARDUNALDIAK

Hitzaldia: "Mutriku, pesca e industria conservera en los siglos XIX y XX".

Hizlaria: Luis Javier Escudero

Zabiel kultur etxean, arratsaldeko 7etan

Maiatzak 26, barixakua

AKELARRE ANTZERKI TALDEA, URTEAN BEHIN" lanarekin

Zabiel Kultur Etxean, gaueko 10:30etan

Maiatzak 27, zapatua

IRATXOAK ANTZERKI TALDEAren hiru antzezlan

Zabiel Kultur Etxean, arratsaldeko 6:30etan

Maiatzak 28, domeka

Mendi-irteera: Murgia-Altube

Ekainak 2, 3 eta 4, asteburua

GARAGARDO FESTA Miruaitz pilotalekuan

Mutriku Futbol Taldeak antolatuta

Ekainak 3, zapatua

Mutrikuko Ikurriña

Denboraldiko traineruen lehenengo estropada

PITXIAK ANTZERKI TALDEAren hiru antzezlan

Zabiel Kultur Etxean, arratsaldeko 6:30etan

Ekainaren 1etik 11ra

ARTE ESKOLAREN ERAKUSKETA

Zabiel kultur etxean

Ekainaren 16tik uztailaren 2ra

ANTON URREISTI ALZIBARren **MARGO ERAKUSKETA**

Zabiel kultur etxean

Ekainak 11, domeka

Mutrikuko mendi martxa

Burumendi Mendi Elkarteak antolatuta

Ekainak 18, domeka

Mendi-irteera: Villamayor de Monjardin-Lizarra

Ekainak 23, barixakua, SAN JUAN BEZPERA

San Juan Sua

Moila Berri atzeko zabaleran, gaueko 10etan

Suaren aurretik, ikuskizuna.

Ekainak 25, domeka

"UMEEN EUSKAL JAIA"

Gure Ametsa Dantza Taldeak antolatuta

